

Nr 111.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående uppförande av en vapenförrådsbyggnad för Göta artilleriregemente m. m.; given Stockholms slott den 13 februari 1931.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Carl Ekman.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 13 februari 1931.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Chefen för försvarsdepartementet, statsministern Ekman anför:

I proposition den 15 mars 1929 (nr 222) föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att till Göteborgs stad försälja fastigheterna nr 1 och 2 i 19. kvarteret Kronhuset i stadsdelen Nordstaden i Göteborg. Enligt det mellan kronan och staden upprättade preliminära köpeavtalet utgjorde köpeskillingen 545,000 kronor, vilken skulle erläggas å tillträdesdagen den 1 januari 1931.

Såsom inhämtas av den i berörda proposition lämnade utredningen, var Göta artilleriregementes dåvarande tyganstalt inrymd i vissa av de å nämnda fastigheter befintliga byggnaderna. En förutsättning för en försäljning i enlighet med köpeavtalet var därför, att en ny tyganstalt för regementet färdigställdes före den 1 januari 1931. Kostnaderna för uppförandet av ny tyganstalt å av regementet disponerat område vid Kviberg uppskattades av arméförvaltningens fortifikationsdepartement till 385,000 kronor. Departementet föreslog, att detta belopp måtte förskottsvis få bestridas av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål för att sedermera ersättas fonden av den från Göteborgs stad enligt köpeavtalet inflytande ersättningen. I samband härmed framhöll fortifikationsdepartementet, att det inom den närmaste framtiden torde bliva nödvändigt att å Kviberg utföra en del andra nybyggnadsarbeten, nämligen för uppförande av nya lokaler för ammunitions- och gevärsförråden vid Göta artilleriregemente. Dessa nybyggnadsfrågor sammanhängde emellertid delvis med ett under utredning varande spörsmål om genomförande av vissa markbyten mellan kronan och Göteborgs stad. Det syntes fortifikationsdepartementet, som om återstoden av den inflytande köpeskillingen för ovannämnda fastigheter borde, då berörda utredning vore slutförd och förslag om uppförande av de nya ammunitions- och gevärsförråden kunde framläggas, få stå till disposition för sistnämnda ändamål.

Vid ärendets anmälan inför Kungl. Maj:t för propositionens avlatande förklarade föredragande departementschefen sig icke hava något att erinra mot att, såsom av fortifikationsdepartementet föreslagits, det för den nya tyganstalten beräknade kostnadsbeloppet eller 385,000 kronor förskottsvis gäldades av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål och att fonden sedermera bereddes ersättning härför av den från Göteborgs stad inflytande köpeskillingen. Beträffande återstoden av köpeskillingen, 160,000 kronor, yttrade departementschefen, att frågan om dispositionen av detta belopp framdeles borde underställas riksdagens prövning.

Sedan riksdagen i skrivelse den 30 april 1929 (nr 135) anmält, att riksdagen bemyndigat Kungl. Maj:t att till Göteborgs stad för en köpeskillning av 545,000 kronor och i övrigt på vissa villkor försälja förenämnda fastigheter, ävensom medgivit, att för uppförande av ny tyganstalt för Göta artilleriregemente vid Kviberg finge av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål förskottsvis tagas i anspråk ett belopp av 385,000 kronor, att ersättas fonden av den sålunda inflytande köpeskillingen, har Kungl. Maj:t den 24 maj 1929 godkänt förenämnda preliminära köpeavtal. Härefter har Kungl. Maj:t den 18 oktober 1929 dels fattat beslut i vad avser uppförandet av ifrågavarande tyganstalt och därvid förordnat, att kostnaderna för ändamålet, 385,000 kronor, skulle utgå från förutnämnda fond samt framdeles ersättas fonden på sätt riksdagen beslutat, dels ock anbefallt fortifikationsdepartementet att i sinom tid inkomma med förslag rörande dispositionen av den återstående delen av köpeskillingen för de till Göteborgs stad försålda fastigheterna.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 december 1930 har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement*, under hänvisning till Kungl. Maj:ts nyssnämnda beslut den 18 oktober 1929, framlagt förslag angående dispositionen av återstoden av omförmälda köpeskilling. Fortifikationsdepartementet har härvid anfört följande.

I den gamla tyganstalten hade förvarats en del handvapen, handvapenammunition och annan, nu provisoriskt i lokaler inom kasernetablissemangt upplagd artillerimateriel. Plats för denna materiel hade ej ansetts böra beredas inom den nya tyganstalten, enär materielen jämte liknande å skilda platser inom kasernetablissemangt förvarad materiel syntes framdeles böra samlas till en särskild byggnad. I samråd med ämbetsverkets artilleridepartement hade fortifikationsdepartementet därför utarbetat ritning till en förrådsbyggnad för handvapenammunition, handvapen, gasmasker m. m. för Göta artilleriregemente. Kostnaderna för denna byggnad hade beräknats till 117,000 kronor.

Å platsen för den nya tyganstalten vid regementet, vilken ansetts vara den enda härför lämpliga, hade förut funnits ett större gödselupplag från regementet, vilket upplag vid uppförandet av tyganstaltsbyggnaderna måst bortföras.

Avsikten då hade varit att framdeles beträffande gödseln tillämpa samma sätt för dess försäljning och bortförande som på ett flertal andra orter, nämligen försäljning för avhämtning efter hand så att säga direkt från stallarna. Det hade emellertid visat sig, att det icke ginge att genomföra en sådan metod vid Göta artilleriregementes kasernetablissemang, utan syntes anordnandet av en särskild gödselstad för regementets behov vara nödvändigt. Denna finge icke läggas för nära etablissemangt utan borde lämpligen placeras på andra sidan en bortom tyganstalten belägen mindre skogsdunge. I samband därmed måste givetvis väg anordnas till den blivande gödselstaden. Därjämte hade det befunnits erforderligt, att det område, varmed etablissemangt genom tillkomsten av den nya tyganstalten utökats, ytterligare planerades samt dränerades, ävensom att området mellan verkstadsbyggnadens båda norra flyglar överbyggdes med tak av armerat råglas, enär å denna plats demontering av materielen måste utföras. Kostnaderna för anordnandet av ny gödselstad jämte väg till densamma, planering och dränering samt glastak vid verkstadsbyggnaden hade beräknats till 43,000 kronor.

Enligt den verkställda beräkningen uppginge sålunda kostnaderna för samtliga här ifrågavarande arbeten till 160,000 kronor, och ansåge departementet, att detta belopp borde utgå av den återstående delen av köpeskillingen för de till Göteborgs stad försälda fastigheterna i kvarteret Kronhuset.

På grund av det anförda hemställde fortifikationsdepartementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att för uppförande av en ny förrådsbyggnad samt för anordnande av gödselstad, vägar m. m. vid Göta artilleriregemente finge tagas i anspråk det belopp av 160,000 kronor, som återstode å berörda köpeskilling.

Enligt vad en med fortifikationsdepartementets omförmälda skrivelse överlämnad kostnadsberäkning utvisar, fördela sig kostnaderna för de föreslagna byggnadsarbetena m. m. på följande sätt:

Förrådsbyggnad för handvapenammunition, handvapen m. m.	kronor	117,000: —
Gödselstad med vägar och diken etc.	»	18,000: —
Planering och dränering av områden vid tyggården	»	10,800: —
Dränering av området söder och öster om tyggården ...	»	10,700: —
Glastak över utrymmet mellan tygverkstadens norra flyglar	»	3,500: —
	Summa kronor	160,000: —

Departements-
chefen.

Jag vill erinra, att spørsmålet om uppförande av nya lokaler för artilleriammunitionsförrådet vid Göta artilleriregemente, vilket byggnadsarbete fortifikationsdepartementet, enligt vad inledningsvis nämnts, redan i samband med frågan om försäljning av fastigheterna i kvarteret Kronhuset ifrågasatt böra utföras, behandlats i den proposition (nr 110) angående godkännande av ett markbytesavtal mellan kronan och Göteborgs stad m. m., som Kungl. Maj:t förut denna dag beslutat avlåta till riksdagen.

Vad angår frågan om uppförande av en handvapenförrådsbyggnad vid regementet, har jag efter besök på platsen kommit till den uppfattningen, att en dylik byggnad är av behovet påkallad. För närvarande förvaras såväl de handvapen, som äro i bruk vid regementets fredsövningar, som ock regementets för mobilisering avsedda vapenutrustning i spridda lokaler inom etablissemanget, vilket utan tvivel innebär stora olägenheter icke minst med hänsyn till möjligheterna att bereda vapnen en omsorgsfull vård. Den nya förrådsbyggnaden, som även torde böra inrymma lokaler för förvaring av handvapenammunition och gasmasker, bör förläggas inom kasernområdet. Byggnaden synes dock kunna göras något mindre än fortifikationsdepartementet avsett och kostnaderna för densamma nedbringas.

Vidkommande övriga till utförande föreslagna arbeten vill jag tillstyrka, att medel ställas till förfogande för anordnande av glastak över området mellan tygverkstadens båda norra flyglar samt för utförande av en del planerings- och dräneringsarbeten. Sammanlagda kostnaden för dessa arbeten synes dock kunna avsevärt reduceras i förhållande till den härför av fortifikationsdepartementet upptagna summan av 25,000 kronor. Vad åter angår frågan om anordnande av gödselstad jämte vägar m. m. — för vilket ändamål 18,000 kronor beräknats — har jag ej funnit anledning att nu föreslå beredandet av medel härtill.

Innan beslut fattas om igångsättande av de arbeten, vilkas utförande jag ovan förordat, bör således förnyad utredning verkställas i syfte att nedbringa de med arbetena förenade kostnaderna. Det belopp, som enligt Kungl. Maj:ts beprövande kommer att visa sig oundgängligen erforderligt för ifrågavarande ändamål, torde böra få bestridas av den summa, 160,000 kronor, som återstår odisponerad av köpeskillingen för ovan omförmälda, efter medgivande av 1929 års riksdag till Göteborgs stad försålda fastigheter. Blivande överskott å nämnda summa torde böra tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att omförmälda summa, 160,000 kronor, må, efter Kungl. Maj:ts beprövande, i mån av behov disponeras för uppförande vid Kviberg av en vapenförrådsbyggnad för Göta artilleriregemente m. m.;

dels ock att blivande överskottsmedel å nyssnämnda summa må tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Broberg.
